Minna Antila

Eduskunnan sivistysvaliokunta

Sivistysvaliokunta 04.11.2026 klo 11.30 / HE 235/2026 vp / Asiantuntijapyyntö

Lausunto sivistysvaliokunnalle hallituksen esitys (HE 235/2026 vp) laeiksi valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annetun lain, julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain 13 §:n ja valtakunnallisesta osaamistietovarannosta annetun lain 9 §:n muuttamisesta.

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi.

Valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annettuun lakiin ehdotetaan muutoksia, joilla edistettäisiin opintotietojen liikkumista ja hyödyntämistä laissa tarkoitettujen rekisterien, tietovarantojen ja tietojen luovutuspalvelun kautta. Lait on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2027.

Valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annetun lain 9 d §:ssä säädetään niistä tiedoista, jotka *vapaasta sivistystyöstä* annetussa laissa tarkoitetun oppilaitoksen ylläpitäjän on tallennettava valtakunnalliseen opetuksen ja koulutuksen tietovarantoon. Esityksessä pykälän 1 momentin 2 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että koulutuksen alkamispäivä olisi myös tallennettava tietovarantoon. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan koulutuksesta tallennetaan vain päättymispäivä. Voimassa olevan lain 9 a §:n mukaan vapaan sivistystyön *oppivelvollisille* järjestetystä koulutuksesta tietovarantoon tallennetaan opintojen aloittaminen, väliaikainen keskeyttäminen ja päättyminen. Ehdotetun muutoksen seurauksena *kaikki* vapaan sivistystyön koulutuksia koskevat opintosuoritukset tallennettaisiin tietovarantoon alkamis- ja päättymispäivillä. Kuntaliitto arvioi, että muutosten toimeenpano aiheuttaa oppilaitosten ylläpitäjille hallinnollista taakkaa ja uusien tietojen tallentamiseen liittyvien tietojen toimeenpano edellyttää muutoksia tietojärjestelmiin, joista aiheutuvat kustannukset on korvattava. Oppilaitosten ylläpitäjillä on käytössään erilaisia tietojärjestelmiä, joten muutokselle on varattava riittävä siirtymäaika tietojärjestelmien toimivuuden varmistamiseksi.

CC BY

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

Voimassa olevan valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annetun lain 9 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetään tiedoista, jotka ammatillisen koulutuksen järjestäjän on tallennettava opetuksen ja koulutuksen tietovarantoon ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisessa koulutuksessa olevista opiskelijoistaan: 4) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 32 b §:ssä tarkoitettujen opiskelijavuosien laskennassa tarvittavat tiedot sekä mainitussa laissa tarkoitetun laskennallisen perusrahoituksen painotusperusteena käytettävät tiedot. Esityksessä ehdotetaan kyseistä kohtaa muutettavaksi vastaamaan perusopetuksen ja lukiokoulutuksen osalta säädettyä. Kohdan mukaan myös ammatillisen koulutuksen järjestäjän olisi jatkossa tallennettava opetuksen ja koulutuksen valtakunnalliseen tietovarantoon opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa tarkoitetun rahoituksen laskentaperusteena olevat koulutuksen järjestämistä koskevat tiedot. Kuntaliitto arvioi, että rahoituksen perusteena olevien tietojen muutos aiheuttaa kunnille ja muille koulutuksen järjestäjille hallinnollista taakkaa ja tallentamiseen liittyvien tietojen toimeenpano edellyttää muutoksia tietojärjestelmiin, joista aiheutuvat kustannukset on korvattava täysimääräisesti. Koulutuksen järjestäjillä on käytössään erilaisia tietojärjestelmiä, joten rahoitusperusteiden muuttuessa tietojärjestelmän muutoksille on varattava riittävä siirtymäaika niiden toimivuuden varmistamiseksi.

Voimassa olevan valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annetun lain 10 §:ssä säädetään tietojen luovuttamisesta valtakunnallisesta tietovarannosta. Pykälän 1 momentin mukaan Opetushallitus päättää tietojen luovuttamisesta tietovarannosta ja vastaa tietojen luovutuksen lainmukaisuudesta. Esityksen mukaan sitä valmisteltaessa on tunnistettu, että vastaan voi tulla tilanteita, joissa opetuksen tai koulutuksen järjestäjällä on paras tieto ja ymmärrys tiedon luovuttamisen vaikutuksista. Esityksessä ehdotetaan tällaisia tilanteita varten lisättäväksi, että *Opetushallitus voisi tarvittaessa konsultoida lain 5 §:ssä tarkoitettua yhteisrekisterinpitäjää, jonka olisi tehtävä tällöin yhteistyötä tiedon luovuttamisen edellytysten selvittämisessä.* Valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annetun lain 5 §:n 1 momentin mukaan tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä ovat koulutuksen ja opetuksen järjestäjät, oppilaitosten ylläpitäjät, 9 §:n 6 momentissa tarkoitettu toimija sekä Opetushallitus. Konsultoinnista huolimatta Opetushallitus päättäisi edelleen tietojen luovuttamisesta ja vastaisi tietojen luovutuksen lainmukaisuudesta kuten nykyisinkin. Vastaavaa säännöstä ehdotetaan lisättäväksi myös tiedon luovuttamista oppivelvollisuusrekisteristä koskevaan 11 d §:n 1 momenttiin. Kuntaliitto arvioi, että opetuksen tai koulutuksen järjestäjälle voi aiheutua lisätyötä tilanteessa, jossa Opetushallitus konsultoi sitä tietopyyntöä käsitellessään.

Voimassa olevan valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annetun lain 11 c §:ssä säädetään oppivelvollisuutta koskevista tiedoista ja tietojen tallentamisesta. Oppivelvollisuuslain 2 §:n 1 momentissa säädetään

oppivelvollisuudesta sekä oppivelvollisuudesta vapauttamisesta, josta päättää asuinkunta hakemuksesta. Oppivelvollisuuden vapauttaminen ei sisälly opinto-, koulutus- ja tutkintorekisterilain nykyisen 11 c §:n mukaan oppivelvollisuusrekisteriin tallennettaviin tietoihin. Esityksessä ehdotetaan, että jatkossa kunnan olisi tallennettava oppivelvollisuusrekisteriin tieto myös oppivelvollisuuslaissa tarkoitetusta *oppivelvollisuudesta vapauttamisesta*. Kuntaliitto puoltaa ehdotusta mutta muistuttaa, että uudet ja laajenevat tehtävät on korvattava kunnille täysimääräisesti. Kuntaliitto arvioi, että uuden tiedon tallentaminen aiheuttaa kunnille hallinnollista taakkaa sekä tietojärjestelmien muutostarpeen. Tietojärjestelmän muutoksille on varattava riittävä siirtymäaika niiden toimivuuden ja sujuvuuden varmistamiseksi.

Voimassa olevan valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annetun lain 15 §:ssä säädetään tietojen luovuttaminen ylioppilastutkintorekisteristä ja 20 §:ssä säädetään opiskelijavalintarekisterin tietolähteistä. Esityksessä ehdotetaan säännöksiin *muutoksia, jotka mahdollistavat opintotietojen luovuttamisen valtakunnallisista rekistereistä Ahvenanmaalle* samalla tavoin kuin Suomessa, jos muualla Suomessa opiskellut siirtyy Ahvenanmaalle jatkamaan opintojaan. Kuntaliitto puoltaan ehdotettua lisäystä ja toteaa, että lisäys edistää Manner-Suomen ja Ahvenanmaan opetuksen ja koulutuksen järjestäjien yhteistyömahdollisuuksia.

SUOMEN KUNTALIITTO

Susanna Huovinen
Varatoimitusjohtaja

Minna Antila
Juristi

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi